

Ա.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

ՆՈՐԻԿ ՎԵՀԱԳԱԾՈՒԹԵԱՆ ՑՆԹՐԵՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ.

Դիւանի դրութիւն Բագուի Հայոց զործակալ Տ. Ղեղանդ աւագ քահանայ Առաջածառեանի անունով, որով ուղարկելով Ամերիկայի Բոստոն քաղաքից Ղազար Յարութիւնեանի փոխադրած մի հարիւր քսան և ինն (129) պատուիրուեց յանձնել Ղազար Եղիազարեանին (Բակս, Красноводская ул. № 37, դ. Ջաֆарова) և վերջնիս պարագրութիւնը ներկայացնել Դիւանիւ: 1 յունիսի, թ. 1167:

* Դիւանի դրութիւն Ամերիկայի Հայոց թեմի Առաջնորդ Տ. Արսէն Ճ. վարդապետ Վեհացունու անունով, որով նկարագրելով Կովկասի սահմանները ապաստանած Տաճկահայ գաղթականների արգահատելի վիճակը՝ յանձնարարուեց յորդոր կարդալ Ամերիկայում բնակուող հայ ժողովրդին, որ շարունակեն օդնութիւն հասցնել թշուառ գաղթականներին, որպէս զի զոհ չպնան քաղցի և կենսական կարիքների: 1 յունիսի, թ. 1170:

Դիւանի գրութեամբ յանձնարարուեց Մայր Տաճարի Հուսարարապետ Տ. Անանիա Արքեպիսկոպոսին, համաձայն Նորին Սրբութեան հրամանի, տալ Ապարանի Նորաշէն գիւղի եկեղեցուն մի ձեռք հնոտի եկեղեցական զգեստ։ 1 յունիսի, թ. 1178։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի միջոցով Ղղլարցի տիրացու Յովհաննէս Դուռդանեանի փոխադրուած յիսուն (50) ռուրլին, պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել նուիրատուին։ 2 յունիսի, թ. 1181։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Օղեսսայից պ. Կալլիօտիի միջոցով Բուխարեստից Սարգիս Ազնաւուրեանի փոխադրած երկու հարիւր եօթանասուն վեց ռուր. 20 կոպ. (276 ռ. 20 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել նուիրատուին։ 2 յունիսի, թ. 1182։

~~#~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Փարիզից Պօղոս Փաշա Նուպարի փոխադրած քսան և երեք հազար վեց հարիւր վաթսուն երեք (23.663) ռ. և Լոնդոնի Հայկական Միութեան Նախագահ գնդապետ Գրիգորի փոխադրած եօթ հազար եօթ հարիւր յիսուն (7750) ռուրլին, ընդամենայն երեսուն և մի հազար չորս հարիւր տասն և երեք (31.413) ռուրլին, պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելեաց։ 2 յունիսի, թ. 1183։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ամերիկայի Սթոնհեմ քաղաքի Հայ-գրադարանական Միութեան Վարչութեան փոխադրած մի հարիւր չորս ռուրլի 60 կոպ. (104 ռ. 60 կոպ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն։ 2 յունիսի, թ. 1184։

~~#~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ամերիկայի Ֆրեզնօ քաղաքի Հայկական Նպաստա-

~~Հաւաք Յանձնախմբի փոխադրած վեց հազար մի հարիւր
իննուուն և մի (6191) ռուբլին, պատուիրելով մուծել
մատեան յօգուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղար-
կել ըստ պատկանելոյն։ 2 յունիսի, թ. 1185։~~

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սի-
նօդին Պարսկաստանի Գիլեանի Ռուսական Հիւպատոսի
փոխադրած երեք հարիւր երեսուն չորս ռուբ. 15 կոպ.
(334 ռ. 15 կ.), ժողովուած Ռաշտ քաղաքում, պատուի-
րելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և ան-
դորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն։ 2 յունիսի, թ.
1186։

~~Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սի-
նօդին Փարիզից Պօղոս Փաշա նուպարի փոխադրած տան
և հինգ հազար (15,000) ռուբլին, պատուիրելով մուծել
մատեան յօգուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղար-
կել ըստ պատկանելոյն։ 2 յունիսի, թ. 1187։~~

~~Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սի-
նօդին Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդի փոխադրած (ստա-
ցած զանազան ընկերութիւններից և անհատներից) երեք
հազար հինգ հարիւր եօթանասուն ռլթ (3578) ռուբլին,
պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների
և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն։ 2 յունիսի
թ. 1188։~~

* ~~Դիւանի գրութիւն Վրաստանի Հայոց թեմակալ Ա-
ռաջնորդի անունով՝ որով վերադաբնելով Տ. Յովհաննէս
աւագ քահանայ Մարտիրոսեանի և Գիւտ աւագ քահա-
նայ Աղանեանի կազմած «կրօնի դասեր, տարրական դաս-
ընթացի, երկրորդ տարի» դասագիրքը, յանձնարարուեց
յանձնել նոցա և յայտնել, որ Նորին Սրբութեան հրա-
մանով չէ թոյլատրուում տպագրել ու հրատարակել այն։
3 յունիսի, թ. 1191։~~

Նորին Սրբութեան մակագրութիւն Վրաստանի Հայոց
թեմակալ Առաջնորդի մայիսի 23-ի թ. 469 յայտարարու-

թեան վրայ. և նկատի ունենալով, որ Մեր երջանկայիշատակ նախորդների՝ Տ. Մկրտիչ Ա. ի և Տ. Մատթէոս Յ. ի կոնդակներով Տաճկահայ գաղթականներին պսակող քահանաները պարտաւոր են ստանալ տեղական (փետայի և հարսի ծննդավայրի) քահանաներից պատշաճ վկայական նոցա ամուրիութեան մասին, իսկ այդպիսի վկայական ստանալն անհնար լինելու դեպքում պարտաւոր են արժանահաւատ անձերից, վերջիններիս պարտաւորական ստորագրութեամբ ստացած վկայականներով և ստոյդ աղբիւրներից տեղեկութիւններ ժողովելուց յետոյ միայն պսակել իրենց զիմող օտարահպատակներին, այն ինչ Բարգէն քահ. Տէր Խաչառքեանը (Տփիխիսի) չէ կատարել այդ պայմաններից և ոչ մէկը, ուստի պատուիրում ենք Ս. Էջմիածնի Սինօդին ենթարկել նորան օրինաւոր պատասխանատութեան և հետեւանքի մասին զեկուցանել Մեղան Յունիսի, թ. 1195:

Նորին Սրբութեան մակադրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ռումինիայի իշխանութիւնների քաղաքից Ռոտեֆան Խազնիզաթեանի փոխադրած երեք հարիւր ութսուն (380) ռուբլին, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ հայ կամաւորների և ապահովագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն, Յ յունիսի, թ. 1196:

Նորին Սրբութեան մակադրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ռումինիայի Եաշ քաղաքից Մանուկ Սարգսեանի և Տիգրան Աւետսեանի փոխադրած հինգ հարիւր (500) ռուպատուիրելով մուծել մատեան կէսը յօդուտ զաղթականների, իսկ կէսը յօդուտ հայ կամաւորների և ապահովագիրն ուղարկել նուիրատուներին, Յ յունիսի, թ. 1197:

Նորին Սրբութեան մակադրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Եւպատորիայի Կարապետ քահանայ Թումանեանի միջոցով Ալմաստ Փիլիկեանի փոխադրած՝ մարդու մահուան հոգեհացի փոխարէն—հինգ (5) ռուբլի, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ զաղթականների և ապահովագիրն ուղարկել նուիրատունին, Կ յուլիսի, թ. 1198,

Նորին Սրբութեան մակադրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի միջոցով Սինօդի ծառայողներից ստացուած յօդուտ գաղթականների Եօթն ռուրլի 86 կ. (7 ո. 86 կ.), 6 յունիսի, թ. 1203.

Կոնդակ Սինօդի անունով, որով առաջադրուեց կարգադրութիւն անել նորընծայ Գիւտ աբեղայ Տէր Ղազարեանի և Արշակ արեղայ Դաւթեանի ռոճիկների մասին և հաստատելով վերագարձնել նոցա իւ ենց ձեռնադրութեան վկայագրերը: 6 յունիսի, թ. 1204:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Սինօդին տալ վիճակային արդիւնքից միանուագ նպաստ Աղէքսանդրապոլի Հոգեոր Լառավարութեան քարտուղարին մի հարիւր (100) ռուրլի և զրագրերին յիսունական (50-ական) ռուրլի: 6 յունիսի, թ. 1206:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Սինօդին փոխադրել Նորին Վեհափառութեան տրամադրութեան տակ գտնուած ընդհանուր կամաւորների գումարից Տփխիսի կենտրոնական Ազգային Ռիւրոյի անունով տասն հազար (10,000) ռուրլի՝ կամաւորների անհրաժեշտ ծախքերի համար: 6 յունիսի, թ. 1207:

Դիւանի գրութիւն Երեանի Փոխ-Թեմակալ Տ. Խորէն եպիսկոպոսի անունով, որով յանձնարարուեց, համաձայն Նորին Սրբութեան հրամանի: տալ Ղարսի փոխանորդ Տ. Երեմիա վարդապետին խնդրած արձակուրդը և վիճակային արդիւնքից իրրե միանուաղ նպաստ մի հարիւր (100) ո.: 6 յունիսի: թ. 1208:

Դիւանի գրութիւն Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի անունով, որով յանձնարարուեց՝ Նորին Վեհափառութեան հրամանի համաձայն փոխադրել Վանայ Լիմ անտապատի վանահայր Յովհաննէս վարդապետ Հիւանին Երկու հարիւր վաթուուն չորս (264) ռուրլի, որ ծախսել է վանքերի նորոգութեան վրայ: 6 յունիսի: թ. 1212:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Մայր Տաճարի Լուսարարապետ Տ. Անանիա Ալքեպիսկոպոսին տալ Տ. Բագրատ Եպիսկոպոսին ժամանակաւոր գործածութեան համար մի ձեռք Եպիսկոպոսական զգեստ: Դ յունիսի, թ. 1223:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ամերիկայի Պորտլանդ քաղաքի «Հայ Տիկնանց Հայրենասուիրաց Վարչութեան» փոխադրած չորս հարիւր վաթուն երկու ռուր. 28 կոպ. (462 ռ. 28 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անգորրագիրն ուղարկել Վարչութեան: Դ յունիսի, թ. 1225:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Կաղարմայի (Աստրախանի թեմ) Նորընծայ Գալուստ քահանայ Առաքելեանի փոխադրած երեք ռուր. 20 կոպ. (3 ռ. 20 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անգորրագիրն ուղարկել նուիրատուին: Դ յունիսի, թ. 1226:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Սինօդին տալ վիճակային արդիւնքից միանուագ նպաստ Բեսսարաբիայի Կոնսիստորիայի ատենազպրին մի հարիւր (100) ռուրլի, երկու գրագրերին՝ յիսունական (50-ական) ռուրլի և ծառային վաթուն (60) ռուրլի: 8 յունիսի, թ. 1230:

Նորին Սրբութեան մակագրութիւն. Սինօդի 1916 թ. մայիսի 27-ի թ. 734 յայտարարութեան վրայ. «Քահանաների տեղափոխութիւնը Հայոց եկեղեցու ոգով, ոկրթունքով ցանկալի չէ, սակայն եթէ կան յարգելի պատճառներ և պարագաներ, որ տեղափոխութիւնն անհրաժեշտ են դարձնում: պատուիրում ենք Սինօդին այդպիսի դեպքերում տեղափոխել տալ թեմական իշխանութեանց համաձայնութեամբ, հեռացողի և ընդունողի Առաջնորդների նախօրօք բանակցութեամբ, ինչպէս և երկու ծխականների համաձայնութեամբ, մեկն արձակելով քահանա-

յին իւր հովուռւթիւնից և միւսն ընդունելով նորան իբրև
նոր և մշտական հովիւու: 8 յունիսի, թ. 1238:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սի-
նօդին Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժո-
ղովի ներկայացրած վաճառած ալիւրի արժեքը՝ երեսուն
ութ հազար եօթ հարիւր երեսուն երեք ռուբ. 40 կոպ.
(38,733 ռ. 40 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ
գաղթականների: 9 յունիսի, թ. 1239:

~~†~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սի-
նօդին Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնա-
ժողովի ներկայացրած Պետական նպաստը յօդուտ գաղ-
թականների՝ քառասուն վեց հազար ութ հարիւր տասն
և երկու (46812) ռուբլին: 9 յունիսի, թ. 1240:

~~†~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց
Սինօդին վարկ բանալ Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնու-
թեան Յանձնաժողովի անունով Պետական նպաստի գու-
մարից: գաղթականներին բաժանելու համար, քառասուն
և վեց հազար ութ հարիւր տասն և երկու (46812) ռուբ.
9 յունիսի, թ. 1241:

~~†~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց
Սինօդին վարկ բանալ Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնու-
թեան Յանձնաժողովի անունով գաղթականներին բաժա-
նելու համար ալիւրի վաճառումից գոյացած գումարից,
երեսուն ութ հազար եօթ հարիւր երեսուն երեք ռուբ.
40 կ. (38733 ռ. 40 կ.): 9 յունիսի. թ. 1242:

Դիւանի գրութիւն Կովկասի Հայոց Բարեգործական
Ընկերութեան Ղափանի ճիւղի անունով, որով բացատրուեց,
որ ՚Իպրոցական դրամագլուխն ունի իւր որոշ նպատակը՝
այն է օգնել հայոց եկեղեցական-ծխական դպրոցներին,
այնպէս որ այդ դրամագլխի տոկոսներից ռւսուցիչներին
նպաստ չի արւում: 9 յունիսի, թ. 1243:

Դիւանի գրութիւն Հայաստանի Վերաշինութեան
Յանձնաժողովի անունով, որով ռւդարկելով Լիմ անապա-

տի վանահայր Յովհաննէս վարդապետ Հիւսեանի խնդրի պատճենը, առաջարկուեց նորոգել տալ Վանայ շրջանի միքանի գիւղական եկեղեցիներ։ 10 յունիսի, թ. 1254։

Կոնդակ Սինօդի անունով, որով յայտնուեց, որ Սինօդի անդամ Տ. Գէորգ վարդապետը և Մայր Աթոռի միաբան Տ. Գիւտ աքեղան կարգուած են կալուածական յետ զնման Յանձնաժողովի սնդամեներ, պատուիրելով Սինօդին կարգադրութիւն անել այդ մասին։ 13 յունիսի, թ. 1259։

Կոնդակ Երեանի փոխ-թեմակալ Տ. Խորէն եպիսկոպոսի անունով, որով հաստատուեցին անդամ Երեանի Հայոց Հոգեոր թեմական զպրանոցի Հոգարարձութեան պ. պ. Յովհաննէս Մելիքեան, Պօղոս Կանդուրալեան, Գեղէսն Ահարոնեան, Թադէոս Տոշեան, Գրիգոր Պետրոսեան և Միքայէլ Տէր-Պօղոսեան և անձնափոխանորդ՝ պ. պ. թ. Խաչատուր Յարութիւնեան, թ. Արմենակ Մելիքեան և Մարտիրոս Դատեան։ 13 յունիսի, թ. 1270։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ամերիկայի Իլիվիլենտի Հայ Տիկնանց Բարեսիրաց Ընկերութեան փոխադրած եօթ հարիւր յիսուն (750) ռոպատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ ողատկանելոյն։ 14 յունիսի, թ. 1271։

Կոնդակ Սինօդի անունով, որով յայտնելով, որ Նորին Սրբութիւն Վեհափառ Հայրապետը կարևոր զործով յունիսի 25-ին Տփիւիս է մեկնելու պատուիրուեց հրամանագրել Վրաստանի Հ. թեմի Առաջնորդին Ն. Վեհափառութեանն ընդունելու համար և ամսի 20-ին հեռազրական հաղորդակցութեամբ տեղեկութիւն տալ այդ մասին Տ. Փոխարքայի Դիւանատան, առաջադրուեց Նորին Վեհափառութեան բացակայութեան ժամանակ ի կոտար ածել Ոինօդի օրագրերը։ 15 յունիսի, թ. 1273։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Սինօդին տալ վիճակային արդիւքից միանուագ նպաստ

Տաթեսի Հոգեւր Կառավարութեան քարտուղարին՝ երկու հարիւր (200) ռուբլի և զրազրին՝ մի հարիւր (100) ռ.։ 15 յունիսի, թ. 1280։

Դիւանի շրջարերական գրութիւններ Երեանի փոխթեմակալի, Վրաստանի, Շամախու և Աստրախանի թեմակալ Առաջնորդների և Ղարաբաղի թեմի ժամանակաւոր կառավարչի անունով, որով յանձնարարուեց, համաձայն Նորին Վեհափառութեան հրամանի, մինչև առաջիկայ յուլիսի 10-ը, կազմել և ներկայացնել Նորին Սրբութեան, իրենց թեմերի ամենաձքաւոր հայոց եկեղեցական-ծխական դպրոցների ցուցակը, որպէս զի որոշուի, թէ Դպրոցական Դրամագլխի տոկոսներից իւրաքանչիւր դպրոցին ո՞րչափ նպաստ կարելի կլինի յատկացնել։ 15 յունիսի, թ. 1290 — 1293։

Դիւանի գրութիւն Մայր Աթոռի Տպարանի վարչութեան անդամ Տ. Թաղէոս վարդապետի անունով, որով յայտնուեց, որ, համաձայն իւր խնդրի, Նորին Վեհափառութեան կարգադրութեամբ, կարգուեց Մայր Աթոռի Արարատական Վարչութեան անդամի պաշտօնից։ 16 յունիսի, թ. 1299։

Դիւանի գրութիւն Մայր Աթոռի միարան Տ. Դիւարեղայի անունով, որով յայտնուեց, որ, Նորին Սրբութեան կարգադրութեամբ, կարգուեց Մայր Աթոռի Արարատական վարչութեան անդամ։ 16 յունիսի, թ. 1300։

Նորին Սրբութեան մակագրութիւն Մայր Աթոռի միարան Տ. Թաղէոս վարդապետի խնդրի վրայ. «Համաձայն Տ. Թաղէոս վարդապետի խնդրի՝ արձակելով նորան տպարանական վարչութեան անդամութիւնից, կարգեցինք նորատեղը Տ. Գիւտ արեղային», յանձնելով վերջնիս նաև «Արարատ» ամսագրի խմբադրութիւնը, ուստի և պատուիրում ենք Սինօղին կարգադրել տալ Տ. Գիւտ արեղային յաւելեալ ռոճիկ, ըստ պաշտօնին։ 16 յունիսի, թ. 1301։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Մայր Տաճարի Լուսարարապետ Տ. Անանիա Արքեպիսկոպոսին շնորհել Ղարսի Համազասպ քահանայ Ղարադեօղեանին՝ շրջանի եկեղեցիների համար, Ա. Միւռոն: 18 յունիսի, թ. 1307:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ամերիկայից Ա. Ինճեանի փոխադրած իննուուն եօթուր. 95 կ. (97 ռ. 95 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և ապահովագիրն ուղարկել նուիրատուին: 18 յունիսի, թ. 1309:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Մոսկուայից Լ. Ա. Լիւքսի փոխադրած հինգ (5) ռ., պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և և անդորրադիրն ուղարկել նուիրատուին: 18 յունիսի, թ. 1310:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ախալցխայի Հոգեոր Կառավարութեան փոխադրած տասն և ինն ռուր. 66 կոպ. (19 ռ. 66 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և անդորրադիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն: 18 յունիսի, թ. 1311:

~~❖~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Տատեանա Նիկոլաևնայի Յանձնաժողովի փոխադրած քսան և հինգ հազար (25,000) ռուրլին, պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ գաղթականների և անդորրադիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն: 18 յունիսի, թ. 1312:

Դիւանի գրութիւն Մայր Աթոռի Տպարանի Վարչութեան անունով, որով յանձնարարուեց, Համաձայն Նորին Սրբութեան կարգադրութեան, տալ Վանայ Արալէզ գիւղի Մարտիրոս քահանայ Տէր Սարդսեանին եկեղեցական դրքեր: 18 յունիսի թ. 1316:

Դիւանի գրութիւն Ա. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի անունով, որով յանձնարարուեց, Համաձայն Նորին Սրբութեան կարգադրութեան, տալ Վա-

նայ Արալէզ գիւղի Մարտիրոս քահանայ Տէր Սարգսեանին մի ձեռք հնոտի եկեղեցական զդեստ։ 18 յունիսի, թ. 1317։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Շուշու Խորէն քահանայ Իսկեանդարեանի փոխադրած՝ Համբարձում Բաբամեանի նուիրաբերած, յիսուն (50) ռուբլին, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել նուիրատուին։ 20 յունիսի, թ. 1323։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի ազարակի կառավարիչ Տ. Վրթանէս վարդապետի ներկայացրած եօթ Հարիւր քառասուն ռուբ. (740 ռ.), գոյացած անասունների վաճառումից, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրը յանձնել ըստ պատկանելոյն։ 20 յունիսի, թ. 1324։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի ազարակի կառավարիչ Տ. Վրթանէս վարդապետի ներկայացրած մի Հարիւր երեսուն (130) ռուբլին՝ «Համբերդ» կոչուած արօտատեղու մի մասի վարձը (արօտատեղին տրուած է վարձով Եղբայրական Օգնութեան անասունների համար), պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրը յանձնել ըստ պատկանելոյն։ 20 յունիսի, թ. 1325։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի ազարակի կառավարիչ Տ. Վրթանէս վտրդապետի ներկայացրած երկու Հարիւր յիսուն և երկու ռուբ. 40 կ. (252 ռ. 40 կ.) վաճառած 631 հատ մորթիների գին, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ կաղթականների և անդորրագիրը յանձնել ըստ պատկանելոյն։ 20 յունիսի, թ. 1326։

Նորին Սրբութեան մակադրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ա. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի ազարակի կտոռավարիչ Տ. Վլթանէս վարդապետի ներկայացրած երկու հարիւր յիսուն ռուբ. 60 կոպ. (250 ռ. 60 կ.), պանրի վաճառումից գոյացած, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրը յանձնել ըստ պատկանելոյն: 20 յունիսի, թ. 1327:

Դիւանի գրութիւն Խւզովկայի կարապետ քահանայ Դաւթեանի անունով, որով յայտնուեց ի գիտութիւն, որ Նորին Վեհափառութիւնը բարեհաճեց հաստատել նորան՝ Տ. Կարապետ քահանային և պ. պ. Աստուածատուր Քայլայեանին, կարապետ Շատիկեանին, Մովսէս Շատոյեանին և Սեղրաք Տէր Կիրակոսեանին տեղական Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի անդամներ, օրհնելով բոլորին՝ լինել պիտանի և գործունեայ անդամներ, յօդուտ հայ փախստականների օժանդակութեան գործին: 20 յունիսի, թ. 1328:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Նիւ-Եօրքից Տիգրան Առաքիասեանի փոխադրած ութհարիւր քսան ռուբ. 67 կոպ. (820 ռ. 67 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն: 21 յունիսի, թ. 1335:

~~Հ~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Պետրոգրադից Տատեանա Նիկոլաևնայի Յանձնաժողովի փոխադրած քսան և հինգ հազար (25000) ռուբլին, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և ապահովագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն: 21 յունիսի, թ. 1336:

~~Հ~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Սինօդին վարկ բանալ գաղթականական գումարից Ա. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի անունով վաթսուն հազար (60000) ռուբլու ընթացիկ ծախքերի համար: 21 յունիսի, թ. 1341:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Մ. Տաճարի Լուսարարապետ Տ. Անանիա Արքեպիսկոպոսին Ա. Միւռոն շնորհել Կոտէից շրջանի գործակալ Զաքարիա քահանային՝ շրջանի հայ եկեղեցիների գործածութեան համար։ 22 յունիսի, թ. 1344։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ամերիկայի Պրովինէնսի Համախոհցիական ընկերութեան փոխադրած չորս հարիւր քառա՞ և մի ռուբ. 88 կ. (421 ռ. 88 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն։ 22 յունիսի, թ. 1345։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ամերիկայի Թամոնվիլի հայ գաղութի փոխադրած երեք հարիւր երկու (302) ռուբլին, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն։ 22 յունիսի, թ. 1346։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Բոստոնի «Հայրենիք» թերթի խմբագրութեան փոխադրած մի հարիւր ռութուն և հինգ ռուբլի 85 կոպ. (185 ռ. 85 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն։ 22 յունիսի, թ. 1348։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Պուքրեշի Հայ Տիկնանց կարմիր Խաչի Միութեան փոխադրած վեց հարիւր չորս ռուբ. 30 կ. (604 ռ. 30 կ.), պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ հայ կամաւորների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն։ 22 յունիսի, թ. 1349։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Ամերիկայից Միհրան Սուազիի փոխադրած չորս հազար մի հարիւր եօթանասուն (4170) ռուբլին, պատուիրելով մուծել մատեան յօդուտ գաղթականների և անդորրագիրն ուղարկել ըստ պատկանելոյն։ 22 յունիսի, թ. 1350։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Սինօղին տալ վիճակային արդիւնքից միանուադ նպաստ Ախալցխայի Հոգեոր կառավարութեան քարտուղարին երկու հարիւր (200) ռուրլի, գրագրին՝ մի հարիւր յիսուն (150) ռուրլի և ծառային՝ մի հարիւր (100) ռուրլի։ 23 յունիսի, թ. 1359։

Կոնդակ Սինօղի Նախանդամ Տ. Յուսիկ Արքեպիսկոպոսի անունով, որով տեղեկացնելով, որ Նորին Սրբութիւնը յունիսի 25-ին կարեոր գործերով մեկնում է Տփխիս՝ յանձնարարուեց Նորին Վեհափառութեան բացակայութեան ժամանակ հսկողութիւն ունենալ Մայր Աթոռի միաբանութեան և իւրաքանչիւր պաշտօնեայի գործունէութեան վայ և կարեոր դէպքերում դիմել Նորին Վեհափառութեան։ 24 յունիսի, թ. 1370։

~~*~~ Դիւանի գրութիւն Մայր Աթոռի մատենադարանապետ Տ. Յուսիկ Արքեպիսկոպոսի անունով, որով ուղարկելով Մանուէլ վարդապետ կիւմիւշխանեցու ինքնաձեռագիր տետրը, Նորին Վեհափառութեան հրամանի համաձայն, յանձնարարուեց Նորից կազմել տալ և պահել մատենադարանում։ 24 յունիսի, թ. 1372։

Դիւանի գրութեամբ յանձնարարուեց Մայր Աթոռի Տպարանի Վարչութեան ուղարկել թեհրան Ա. Գարագաշեանին մի օրինակ ծխական կանոնադրութիւն։ 24 յունիսի, թ. 1385։

Նորին Սրբութեան մակագրութիւն Ղզլարի հայ հասարակութեան խնդրի վրայ. «Պատուիրում ենք Աստրախանի Առաջնորդին իրեւ բացառութիւն թոյլատրել Ղզլարի համայնքին ծխական ժողով գումարել և զբաղուել ջահընկալ Եղիա Լալաղարեանի ընտրական գործով, ի նկատի ունենալով նորա պատրաստութիւնը եկեղեցական դիտելիքների մէջ և իրեւ բազմամեայ ոպասաւօրի եկեղեցու, ուղարկելով ծխականների խնդիրները»։ 24 յունիսի, թ. 1387։

Դիւանի գրութիւն 8. Ռուբէն քահանայ Բէկգիւլեանի անունով, որով յայտնուեց, որ իւր ներկայացրած մագաղաթեայ մի աւետարանը յանձնուած է Մայր Աթոռի մատենադարանը՝ անկորուստ պահելու համար։ 1 յուլիսի, թ. 1401։

Կոնդակ Ատրպատականի Հայոց թեմի Առաջնորդ Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի անունով, որով յանձնարարուեց ծայրագոյն վարդապետի աստիճան տալ Ղարաբաղի թեմի ժամանակաւոր կառավարիչ Տ. Վահան վարդապետ Տէրդրիգորեանին։ 1 յուլիսի, թ. 1402։

Դիւանի գրութիւն պ. Գրիգոր Զալխուշեանի անունով, որով յայտնուեց, որ ստացուած են նորա ուղարկած հանգուցեալ դերասան Աղամեանի ձեռնափայտը և մի իւղաներկ փոքրադիր պատկերը։ 7 յուլիսի, թ. 1422։

Դիւանի կրութիւն Լոռուայ գործակալի անունով, որով յայտնուեց Նորին Վեհափառութեան օրհնութիւնն ու գոհունակութիւնը՝ հայ քահանայական դասի ժողովրդեան հետ Սանահին և Քոլագիրան կայարաններում Նորին Վեհափառութեան դիմաւորելու համար։ 8 յուլիսի, թ. 1432։

Դիւանի շրջաբերական գրութիւններ Ռուսահայոց թեմակալ Առաջնորդների անունով, որով առաջադրուեց Վանի շրջանի գաղթական հայ քահանաներին վերադարձնել հայրենիք՝ հովուելու իրենց ծխերը։ 10 յուլիսի, թ. 1440—1443։

Դիւանի շրջաբերական գրութիւն Ռուսաստանի Հայոց թեմակալ Առաջնորդների անունով, որով առաջադրուեց կազմել և ներկայացնել բոլոր դպրոցների հաստատութիւնների պաշտօնեանների անուանացուցակը, որոնց զինուորական ծառայութիւնից ազատելու համար միջնորդութիւն է յարուցուած։ 10 յուլիսի, թ. 1444—1447։

~~❖~~ Դիւանի գրութիւն Ա. Էջմիածնի Ռւտումնարանական Յանձնաժողովի անունով, որով ուղարկելով Շամախու թե-

մակոլ Առաջնորդի թ. 30 յայտարարութեան պատճենը, յանձնարարուեց քննել Նամախու թեմական դպրանոցի հարցը և իւր եզրակացութիւնը ներկայացնել Նորին Վեհափառութեան։ 15 յուլիսի, թ. 1470։

Դիւանի գրութիւն Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի անունով, որով յայտնուեց, որ Նորին Սրբութեան բարեհաճ կարգադրութեամբ Յանձնաժողովի նախագահ Տ. Դարեգին վարդապետն արձակուած է նախագահութիւնից, որպիսի պաշտօնը յանձնուած է Տ. Գէորգ վարդապետ Զեօրեկչեանին։ 15 յուլիսի, թ. 1476։

Դիւանի գրութիւն Տ. Գարեգին վարդապետի անունով, որով յայտնուեց, որ նա ազատ է Համարուում Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի նախագահութիւնից, մնալով որպէս անդամ Յանձնաժողովի։ 15 յուլիսի, թ. 1478։

Դիւանի գրութիւն Տ. Գէորգ վարդապետ Զեօրեկչեանի անունով, որով յայտնուեց, որ կարգուած է Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի նախագահ։ 15 յուլիսի, թ. 1479։

Դիւանի գրութիւն Ամերիկայի Հայոց թեմի Առաջնորդ Տ. Արսէն Ճ. վարդապետ Վեհունու անունով, որով պատուել տրուեց Հայոց եկեղեցու արարողութիւններն անազարտ պահելու համար։ 21 յուլիսի, թ. 1501։

Դիւանի գրութիւն Վրաստանի Հայոց թեմի Տ. Առաջնորդի անունով, որով յանձնարարուեց յայտնել Ռուբէն Սոնթուրծեանին, որ կուտակրոն հոգևորականութեան շարքն ընդունելու համար նորա տուած խնդիրը մերժուած է։ 21 յուլիսի, թ. 1534։

Դիւանի գրութիւն Պարսկա-Հնդկաստանի Հայոց Առաջնորդական Խորհրդարանի անունով, որով յայտնուեց, որ Նորին Վեհափառութիւնը բարեհաճեց թոյլատրել աւելացնելու Խորհրդարանի անդամների թիւը։ 23 յուլիսի, թ. 1567։

Դիւանի գրութեամբ յանձնարարուեց Մայր Տաճարի Տ. Լուսարարապետին մի ձեռք զգեստ և մի սկիհ ուղարկել Մշու Տ. Եղիշէ քահանային։ 23 յուլիսի, թ. 1569։

Դիւանի գրութեամբ յանձնարարուեց Մայր Աթոռի Տպարանի Վարչութեան մի օրինակ ծաշոց ուղարկել Մշու Տ. Եղիշէ քահանային։ 23 յուլիսի, թ. 1570։

~~Խ~~ Կոնդակ օրհնութեան բժշկապետ պ. Բագրատ Նաւարդեանի անունով՝ նորա հասարակական ազգօգուտ գործունէութեան առթիւ։ 25 յուլիսի, թ. 1586։

Դիւանի գրութիւն Ղարաբաղի Հայոց թեմի ժամանակաւոր կառավարիչ Տ. Վահան ծ. Վարդապետի անունով, որով վերադարձուեց ի գործադրութիւն նորին Վեհափառութեան հաստատած Շուշու «Մարիամ-Ղուկասեան» օրիորդաց դպրոցի 19¹⁶/₁₇ ուսումնական տարուայնախաչիւը։ 25 յուլիսի, թ. 1590։

Դիւանի գրութիւն Մայր Աթոռի Տպարանի Վարչութեան անունով, որով յանձնարարուեց տալ Ապարանի Ղազնաֆար գիւղի նոր կառուցուած եկեղեցուն եկեղեցական գրքեր։ 1 օգոստոսի, թ. 1626։

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Մայր Տաճարի Լուսարարապետին տալ Ապարանի Ղազնաֆար գիւղի նոր կառուցուած եկեղեցուն Ս. Միւռոն և մի ձեռք հին քահանայական զգեստ։ 1 օգոստոսի, թ. 1627։

Նորին Սրբութեան մակագրութիւն Վանի Հայ Կանաց Բարեգործական Ընկերութեան անդամուհիների գրութեան վրայ. «Ուղարկելով պատերազմական փոխառութեան 5¹/₂ 0/-արեր № 225154 Ծերի 1 տոմսը, մի հազար ըստը, պատռիրում ենք Սինօդին պահպանել այն մինչեւ Ընկերութեան պահանջը։ 2 օգոստոսի, թ. 1634։

Դիւանի գրութիւն Վրաստանի Հայոց Կոնսիստորիայի անունով, որով յանձնարարուեց յայտնել Նատալիա Արդութինսկուն, որ Նորին Վեհափառութիւնը յարգելով նորա խնդիրը՝ բարեհանեց արտօնել նորան երկաթեայ ցան-

կապատ շինել իրենց ննջեցեալների գերեզմանների շուրջը։
5 օգոստոսի, թ. 1647։

Դիւանի գրութիւն Պետրոգրագի Հայոց Եկեղեցական
Խորհրդի անունով, որով Նկարագրելով Վրաստանի Հայոց
թեմի Սուրամ քաղաքի վրացախօս հայերի նիւթական
անձուկ վիճակը և ուսումից զուրկ լինելը, խնդրուեց որոշ
նպաստ յիշեալ վայրի ծխական դպրոցին։ 5 օգոստոսի,
թ. 1661։

~~❖~~Կոնդակ օրհնութեան և դոհունակութեան գեներալ-
մայօր Ստեփան-բէկ Սիլիկեանի անունով՝ Վարդաշէն գիւ-
ղի Հայոց Եկեղեցական-ծխական դպրոցի շէնքն իւր ծախ-
քով կառուցանելու առթիւ։ 5 օգոստոսի, թ. 1663։

Նորին Սրբութեան մակագրութիւն Գանձակի փոխա-
նորդի անցած յուլիսի 28-ի № 328 յայտարարութեան
վրայ. «Պատուիրում ենք Սինօդին ժողովրդի դիւրութեան
տեսակէտն ի Նկատի ունենալով, ինչպէս և Գանձակի փո-
խանորդութեան արդի վիճակը, միացնել իգիրմիգորդի գոր-
ծակալութիւնը ժամանակաւորապէս Գանձակի յաջորդու-
թեան, իրբե փորձ»։ 6 օգոստոսի, թ. 1675։

~~❖~~Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Ս.
Էջմիածնի Սինօդին վարկ բանալ Ս. Էջմիածնի Եղբայրական
Օգնութեան Յանձնաժողովի անունով, պետական նպաստի
գումարից, ութուն և ութ հազար չորս հարիւր եօթանա-
սուն և մի բուրլու (88,471 ռ.)։ 6 օգոստոսի, թ. 1678։

Դիւանի գրութիւն Դերբենդի Հայոց դործակալի անու-
նով, որով յանձնարարուեց յայտնել Ռուրէն Տէր-Գրիգո-
րեանին, որ Եկեղեցու պաշտօնեան առանց ժողովրդի
ընտրութեան շի կարող աստիճան ստանալ։ 6 օգոստոսի,
թ. 1688։

Կոնդակ օրհնութեան և դոհունակութեան Ռանգուն
քաղաքում ապրող Տիկնանց՝ Թարբատօնի և Մըկ-Արտիի
անունով Տաճկահայ գաղթականութեան ցոյց տուած աջա-
կցութեան առթիւ 6 օգոստոսի, թ. 1689,

Դիւանի գրութեամբ ուղարկուեց Մայր Աթոռի թանգարանի վարչութեան հանգուցեալ դերասան Պետրոս Աղամեանի նկարը և ձեռնափայտը, ստացուած եղբ. Գրիգոր և Ք. Զալխուշեաններից։ 6 օգոստոսի, թ. 1690։

Դիւանի գրութիւն յանուն Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի Տ. Նախագահի, որով յայտնուեց ի գիտութիւն, որ Նորին Սրբութեան բարեհան կարգադրութեամբ, Մայր Աթոռի միաբան Տ. Գիւտ աբեղան կարգուած է Յանձնաժողովի անդամ 8 օգոստոսի, թ. 1692։

Դիւանի գրութիւն Մայր Աթոռի միաբան Տ. Գիւտ աբեղայի անունով, որով յայտնուեց, որ Նորին Սրբութեան կարգադրութեամբ կարգուած է նա Ս. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի անդամ 8 օգոստոսի, թ. 1693։

~~❖ Դիւանի գրութիւն Հոնկ-կոնգում բնակւող տիկին Մարիամ Վ. թանէսեանի անունով, որով յայտնուեց Նորին Սրբութեան օրհնութիւնն ու գոհունակութիւնը՝ հայգաղթականներին աջակցութիւն ցոյց տալու համար։ 9 օգոստոսի, թ. 1698։~~

~~❖ Կոնդակ օրհնութեան և գոհունակութեան ճապոնիայի Եօկօհամա քաղաքում ապրող տիկին Դիանա Արգարեանի անունով՝ հայ փախստականներին օրհնութիւն ցոյց տալու առթիւ։ 9 օգոստոսի, թ. 1699։~~

~~❖ Կոնդակ օրհնութեան և գոհունակութեան Պորտ-Սալիդում ապրող տիկին Ֆիլիպասի անունով՝ հայ փախստականներին օգնութիւն ցոյց տալու առթիւ։ 9 օգոստոսի, թ. 1700։~~

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Ս. Էջմիածնի Սինօդին տալ Դպրոցական զրամագլխի տոկոսներից, Վրաստանի Կոնսիստորիայի միջոցով, միանուագնպաստ Գօշավանքի գպրոցի շենքն աւարտելու և դասաւանդութիւնն սկսելու համար՝ երկու հարիւր (200) ռուբլի։ 10 օգոստոսի, թ. 1707։

~~⊗~~ Նորին Սրբութեան մակագրութիւն այրի Աննա Մանդինեանի խնդրի վրայ. «Ի նկատի ունենալով այրի Աննա Մանդինեանի անել դրութիւնը, ի նկատի ունենալով, որ Մ. Աթոռի ձեմարանի Վարչութեան կողմից Սինօղի գանձարանից շարունակում է տրուել այրուն թոշակ, և որ Ներսիսեան Դպրանոցն առաւել ապահով է և կարող է հոգալ իւր ծառայողների կացութիւնը, ուստի և պատուիրում ենք Ներսիսեան Դպրանոցի Հոգաբարձութեան տալ հանգուցեալ Մանդինեանի այրուն որոշ թոշակ մինչև նարա մահը»: 10 օգոստոսի, թ. 1708:

~~⊗~~ Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց Սինօղին վարկ բանալ գաղթականական գումարից Ա. Էջմիածնի Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովի անունով, ընթացիկ ծախքերի համար, երեսուն հազար (30,000) ռուբլու: 12 օգոստոսի, թ. 1716:

Նորին Սրբութեան մակագրութեամբ պատուիրուեց երեանի փոխ-թեմակալին տալ վիճակային արդիւնքից Հին-Նախիջևանի փոխանորդ Տ. Սիօն վարդապետին միանուագ նպաստ՝ երկու հարիւր (200) ռուբլի: 12 օգոստոսի, թ. 1721:

~~⊗~~ Դիւանի գրութիւն պ. Երուանդ Լալայեանի անունով, որով, Նորին Սրբութեան հաճութեամբ, արտօնուեց Նորան նկարոգրել, նկարել Հայոց բոլոր վանքերը, եկեղեցիները և նոցա մէջ եղած պատմական նշանակութիւն ունեցող հնութիւնները: 12 օգոստոսի, թ. 1728:

Դիւանի գրութիւն Դարսի Հայոց Հոգեոր Կառավարութեան անունով, որով յանձնարարուեց յայտնել «Բուհ կոչուած քաղաքամասի հայ ծխականներին, որ Գրիգոր քահանայ Նժդեհեանը չէ կարող կարգուել նոցա վերայ ծխական քահանայ, քանի որ պահանջուած կրթական ցենզ չունի նա: 12 օգոստոսի, թ. 1731:

Գրութիւն Դիւանի Բեսսարաբիայի Հայոց թեմակալ Առաջնորդի անունով, որով, յայտնուեց, որ Եթէ իւզով-կայում ծխական դպրոց բանալու կարիք և միջոց կայ-

Նորին Վեհափառութեան կողմից արդելք չկայ բանալուն:
12 օգոստոսի, թ. 1732:

Կոնդակ օրհնութեան և գոհունակութեան Հ. Նախի-
ջեանի շրջանի Փառակա գիւղացի Դեռնդ Յակովը եանի
անունով՝ Փառակա գիւղում իւր ծախքով դպրոցական
շէնք կառուցանելու և դպրոցին նպաստ տալու առթիւ:
13 օգոստոսի, թ. 1737:

Դիւանի գրութիւն Երեանի Հայոց փոխ-թեմակալ Տ.
Խորէն եպիսկոպոսի անունով, որով յանձնարարուեց գոր-
ծի հրաւիրել Մեծ Ղարաքիլիսա գիւղի նորընտիր ծիսական
Հոգարարձութեան: 17 օգոստոսի, թ. 1760:

Կոնդակ օրհնութեան և գոհունակութեան Նորին
Վեհափառութեան ընդունող Տփխիսի կարգադիր Յանձնա-
ժողովի նախագահ պ. Տիգրան Նազարեանի և անդամներ՝
Տ. Գիւտ աւագ քահ. Աղանեանի, և պ. պ. Միքայէլ Ա-
թարէգեանի, Դաւիթ Խան Աւան-իւղրաշեանի, Միքայէլ
Արամեանի, Յովսէփ Արագեանի, Յակով Աղարարեանի,
Համբարձում Առաքելեանի, Բարսեղ Առաքելեանի, Խաչա-
տուր Աֆրիկեանի, Օրամ Բաղդասարեանի, Յ. Բարսե-
ղեանի, Տեփոյեանի, տիկին Նունէ Դոլուխանեանի, Աւե-
տիք Եղեկեանի, Լեռն Եւանգուլեանի, Սարգիս Եսայեանի,
Երուանդ Լալայեանի, Յ. Խալաթեանի, Մնացական Խու-
նունցի, Գարրիէլ Մուրինեանի, Սարգիս Կաֆեանի, տիկին
Հայկանոյշ Մարտիրոսեանի, Սարգիս Մազմանեանի, Մնա-
ցական Մարտիրոսեանի, Աղէքսանդր Մելիք-Ազարեանի,
Յակով Մելիք-Բախտամեանի, Սարգիս Մուրադրէգեանի,
տիկին Մարիամ Յարութիւնեանի, Սամսոն Յարութիւնեա-
նի, տիկին Երանուշի Յարութիւնեանի, Խսահակ Յարու-
թիւնեանի, բժշկապետ Բագրատ Նաւասարդեանի, Յակով
Շահնազարեանի, Աղէքսանդր Պօղոսեանի, Ա. Ստեփանեա-
նի, Ա. Սաֆարեանի, Յ. Սէյլանեանի, Գարեգին Տէր-Մտե-
փանեանի, Լեռն Տէր-Յովհաննիսեանի, Սարգիս Տէր-Յով-
հաննիսեանի, Յարութիւն Փիրալեանի և Անտոն Քալան-
թարեանի անունով՝ Վեհափառ Հայրապետին պատշաճա-

ւոր ընդունելութիւն և հիւրասիրութիւն ցոյց տալու առթիւ: 19 օգոստոսի, թ. 1766:

Կոնդակ Սինօդի անունով, որով ռւղարկելով Կովկասի Տ. Փոխարքայի գրութեան պատճենը, որով յայտնուում է, որ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ Հրամայուած է Վրաստանի թեմի Առաջնորդ Տ. Մեսրոպ եպիսկոպոս Տէր Մովսիսեանին լինել Առաջնորդ Աստրախանի թեմի, իսկ Աստրախանի թեմակալ Առաջնորդ Տ. Միհիթար եպիսկոպոս Տէր-Մկրտչեանին՝ լինել Առաջնորդ Վրաստանի Հ. թեմի, պատուիրուեց տնօրինել արժանը: 19 օգոստոսի, թ. 1776:

Նորին Սրբութեան մակագրութիւն Շուշեցի Հայկ Եարամիշեանի խնդրի վրայ. «Պատուիրում ենք Սինօդին ընդունել Շուշեցի Հայկ Թէոդորոսեան Եարամիշեանին հոգեւոր կոչման մէջ, եթէ օրինական արգելք չկայ առ այդ, որպէսզի Մայր Աթոռի միաբանների շարքը դատենք նրան»: 22 օգոստոսի, թ. 1783:

Կոնդակ Մայր Աթոռի մատենադարանապետ Տ. Յունիկ Արքեպիսկոպոսի անունով, որով համաձայն նորագրաւոր խնդրագրի, ազատ համարուեց մատենադարանապետի պաշտօնից: 25 օգոստոսի, թ. 1788:

Կոնդակ Ա. Էջմիածնի Սինօդի անդամ Տ. Գէորգ վարդապետի անունով, որով կարգուեց Մայր Աթոռի մատենադարանապետ: 25 օգոստոսի, թ. 1789:

Դիւանի գրութիւն Բեսսարաբիայի թեմակալ Առաջնորդ Տ. Ներսէս Արքեպիսկոպոսի անունով, որով համաձայն նորին Սրբութեան Հրամանի, առաջարկուեց միջնորդութիւն յարուցանել, որ իւր թեմի Հայոց դպրոցների ուսուցիչներին ևս ազատ համարեն զինուորակոչութիւնից: 25 օգոստոսի, թ. 1805:

Դիւանի գրութիւն Մայր Աթոռի տպարանի Վարչութեան անունով, որով յանձնարարուեց տալ Պօղոս-քիլիսագիւղի եկեղեցուն չորս կտոր եկեղեցական գրքեր: 26 օգոստոսի, թ. 1810:

Գրութիւն Դիւտանի Աստրախանի Հայոց թեմի Առաջնորդի անունով՝ որով արտօնուեց Նորին Սրբութեան կողմից Աֆանասեսկի Պոստիկ հայկական դիւղում հայոց եկեղեցական-ծխական դպրոց բանալ։ 26 օգոստոսի, թ. 1814։

Կոնդակ Սինօդի անունով, որով տեղեկութիւն տալով Հայկ Եարամիշեանին Մ. Աթոռի միաբանութեան շարքն ընդունելու և սարկաւագ ձեռնադրելու մասին, առաջադրուեց կարգադրութիւն անել նորա միաբանական ռոճկի մասին։ 29 օգոստոսի, թ. 1825։

Կոնդակ Տ. Մատթեոս Եպիսկոպոսի անունով, որով առաջադրուեց սարկաւագ ձեռնադրել Շուշեցի Հայկ Եարամիշեանին։ 29 օգոստոսի, թ. 1826։

Նորին Սրբութեան մակադրութեամբ յանձնուեց Սինօդին Սահակ Արքեպիսկոպոս Այվատեանի ներկայացրած վեց հազար (6000) ռուբլին, որ ստացել էր Եղբայրական Օգնութեան Յանձնաժողովից, պատուիրելով մուծել մատեան յօգուտ դադիթականների։ 31 օգոստոսի, թ. 1833։

ՆՈՐԻՆ ՎԻՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ.

Կոնդակ Մայր Աթոռի միաբան Տ. Թագեոս վարդապետի անունով, որով նորա օգտակար ծառայութեան իբրև վարձատրութիւն ծաղկեայ փիլոն կրելու իրաւունք շնորհուեց։ 12 յունիսի, թ. 1255։

Կոնդակ Նոր-Բայազիտի Փաշաքեանդ գիւղի Գեղամքահանայ Տէր Սիմէօնեանի անունով, որով, համաձայն Երեանի Հայոց փոխ-թեմակալ Տ. Խորէն Եպիսկոպոսի միջնորդութեան, քահանայական լանջախաչ կրելու իրաւունք շնորհուեց, ինկատի ունենալով, որ մեծ ջանք է թափել հայրենի գիւղում դպրոցական սեպհական շէնք կառուցանել տալու գործում։ 15 յունիսի, թ. 1295։

Կոնդակ Տաթեսի շրջանի գործակալ Ներսէս քահանայ